

VHODNÉ VARIANTY 2:

Možnosti vlád pro nastavení otevřených přijímacích podmínek a alternativ k detenci

Jaké jsou alternativy k detenci (ATD)?

Jakékoli právní předpisy, politika nebo praxe, které umožňují žadatelům o azyl pobyt v komunitě za určitých podmínek nebo omezení jejich svobody pohybu. Alternativy ke správnímu zajištění (dále též alternativy k detenci) žadatelů o azyl by měly být využívány pouze a až tehdy, pokud v konkrétním případě existují zákonné důvody danou osobu zajistit.

Alternativy k detenci se nesmí stát alternativními formami správního zajištění ani nesmí být ukládány v případech, kdy nejsou vyžadovány žádné podmínky propuštění či trvání svobody (alternativy k propuštění). Měly by dodržovat zásadu minimalizace zásahů veřejné moci do právní sféry jednotlivce a věnovat velkou pozornost situaci zvláště zranitelných skupin.

Osobní svoboda a volný pohyb žadatelů o azyl jsou vždy na prvním místě.

Proč alternativy?

- Mezinárodní právo vyžaduje, aby zajištění bylo používáno jen jako krajní opatření.
- Alternativy pomáhají vyhnout se zbytečným případům zajištění.
- Neexistují důkazy o tom, že zajištění odráží neoprávněný pohyb.
- Alternativy jsou významně levnější než zajištění.
- Míra spolupráce v rámci alternativ je solidní, empirické důkazy uvádějí vysokou míru dodržování jejich podmínek.
- Pomáhají předcházet krátkodobé i dlouhodobé psychické a fyzické újmě zajištěných osob.
- Posilují důvěru a soužití žadatelů o azyl se zbytkem společnosti.

Alternativy FUNGUJÍ, pokud žadatelé o azyl a cizinci mají:

- 1 důstojné, lidské a respektující zacházení po celou dobu příslušného řízení
- 2 jasné a stručné informace o právech a povinnostech v rámci alternativy a o důsledcích jejich nedodržení
- 3 právní poradenství zahrnující všechny vhodné možnosti legalizace pobytu
- 4 přístup k odpovídající materiální podpoře, ubytování a dalším přijímacím podmínkám
- 5 nabídku individualizovaných sociálních služeb nebo case managementu.

1. Řízení procesů na vstupu

V azylovém kontextu se „přijímacími opatřeními“ rozumí soubor opatření souvisejících se zacházením s žadateli o azyl od okamžiku jejich příjezdu do země, zatímco se rozhoduje o jejich žádosti o azyl a dokud není finálně rozhodnuto v meritu věci. Tato opatření zahrnují především poskytnutí odpovídajících přijímacích podmínek od příjezdu na území, přístup k právnímu poradenství, svobodu pohybu, ubytování a přiměřené prostředky na živobytí. Řadí se mezi ně též přístup ke vzdělání, lékařské péči a zaměstnání i zvláštní opatření k uspokojení specifických potřeb osob ve zranitelných a rizikových situacích.

Standardně by tedy žadatelé o azyl měli mít možnost žít volně ve společnosti a/nebo být umístěni v rámci vhodných přijímacích opatření. Vstupní procesy sice někdy mohou zahrnovat určité podmínky, včetně omezení svobody pohybu, tato skutečnost ale z daného režimu nečiní „alternativy k detenci“. Alternativy k detenci by se proto neměly stát náhradou otevřených přijímacích podmínek pro žadatele o azyl. Zásadní rozdíl spočívá v tom, že přijímací opatření (jakákoli forma přijetí a/nebo forem ubytování pro žadatele o azyl, ať už s podmínkami nebo bez nich) se vztahují na všechny žadatele o azyl, zatímco alternativy k detenci by se vztahovaly pouze na některé z nich, pokud by existoval zákonný důvod pro uložení správního zajištění a tyto formy méně omezujících opatření by byly shledány za vhodné.

Screening

Úředníci v první linii - například policejní nebo imigrační orgány - musí svá rozhodnutí o správním zajištění nebo propuštění založit na podrobném a individuálním posouzení v souladu s mezinárodním právem. V tomto ohledu mohou osobám s rozhodovacími pravomocemi pomoci vhodné nástroje k posouzení a zhodnocení existence důvodů k zajištění osoby, včetně zohlednění konkrétních okolností a speciálních potřeb příslušných kategorií žadatelů o azyl a ostatních cizinců.

V **ZAMBII** vypracované zásady „Pomoci při ochraně zranitelných migrantů v Zambii“ vedou pracovníky „prvního kontaktu“, jako jsou imigrační úředníci, policisté, pracovníci v sociálních službách, zdravotníci a vězeňství a pracovníci občanské společnosti, k identifikaci zranitelných migrantů a žadatelů o azyl. Formulář „profilování migrantů“, který se používá při úvodním pohovoru, pomáhá určit, zda osoba spadá do jedné z následujících kategorií: žadatel o azyl, oběť obchodování s lidmi (včetně předpokládané oběti obchodování s lidmi a potenciální oběti obchodování s lidmi), dítě bez doprovodu nebo odloučené dítě (NBD), uvízný migrant, osoba bez státní příslušnosti nebo jiný zranitelný migrant. Předávání případů subjektům poskytujícím služby v oblastech právní ochrany a navazující postupy se provádějí případ od případu. Na podporu provádění těchto procesů a postupů zaměřených na právní ochranu se pořádají pravidelné tréninkové akce.

Pokyn **SPOJENÉHO KRÁLOVSTVÍ** k „finanční záruce cizinců“ z pera Ministerstva vnitra (v.4, 5. dubna 2019 – <https://bit.ly/2Bk592G>) vychází z předpokladu přednostního využití finanční záruky (jak je stanoveno v příloze 10 imigračního zákona z roku 2016, platného od 15. ledna 2018 <https://bit.ly/2YHdDtt>) a potvrzuje tak, že pokud je to možné, musí být použity alternativy k detenci. V případech, kdy je zajištění považováno za vhodné, musí být rozhodnutí o správním zajištění učiněno interním rozhodovacím orgánem, který jedná nezávisle na týmu, který případ předložil a který na něm pracuje, aby se zajistilo, že byla plně posouzena vhodnost zajištění dané osoby a že byla zvážena její případná zranitelnost. Pokyny k finanční záruce cizinců nařizují úředníkům, aby zvážili přiměřené

alternativy předtím, než se přistoupí k zajištění. Je zde uveden seznam faktorů, které mají být vodítkem při rozhodování, jako jsou předchozí důkazy o útěku nebo nedodržení podmínek propuštění, historie dodržování podmínek, vazby ve Spojeném království, fáze azylového nebo jiného řízení, historie mučení nebo špatného fyzického či duševního zdraví nebo pravděpodobnost vyhoštění.

EVROPSKÁ UNIE Směrnice 2013/33/EU o přijímacích podmínkách zdůrazňuje, že zajištění žadatelů o azyl je krajním řešením, které se použije pouze v nezbytných případech na základě individuálního posouzení, a členské státy jsou povinny prověřit všechna alternativní opatření k zajištění, která nejsou spojena se zajištěním dříve, než se uchýlí k zajištění. Členské státy jsou povinny postupovat s náležitou pečlivostí, takže průtahy ve správních řízeních, za které žadatel nemůže, nemohou odůvodnit pokračování zajištění.

Včasné přezkoumání správního zajištění

Právo být neprodleně předveden před soudního úředníka nebo jiný nezávislý orgán za účelem přezkoumání rozhodnutí o správním zajištění je klíčová procesní záruka. Toto přezkoumání je v ideálním případě automatické a probíhá v první instanci do 24-48 hodin od počátečního rozhodnutí o zajištění žadatele o azyl. Přezkumný orgán musí být nezávislý na orgánu, který na počátku rozhodl o zajištění, a mít pravomoc nařídít propuštění nebo změnit podmínky propuštění. Následná přezkoumání se budou konat po 7 dnech až do uplynutí jednoho měsíce a poté každý měsíc až do vyčerpání maximální lhůty zajištění. Žadatel o azyl a jeho právní zástupce by měli mít právo se těchto přezkumů účastnit.

KANADSKÁ pohraniční služba, federální agentura odpovědná za ochranu hranic a imigrační a celní služby, má diskreční pravomoc nařídít propuštění osob ve správním zajištění, včetně žadatelů o azyl, s podmínkami nebo bez nich, obvykle do 48 hodin od zajištění nebo neprodleně poté. Pokud osoba není v této lhůtě (48 hodin) propuštěna, člen imigračního oddělení (ID) Rady pro přistěhovalectví a uprchlíky (IRB), nezávislého kontrolního orgánu, má povinnost do 48 hodin nebo neprodleně poté nařídít přezkumné slyšení. Navazující přezkumná slyšení následují po sedmi dnech a poté každých 30 dní, dokud se ID neshledá, že důvody pro zajištění již pominuly. ID přezkoumává zákonnost zajištění, aby se ujistil, že osoba není zajištěna bez dostatečných důvodů a že situace, která vedla k zajištění, nadále trvá.

Žadatele o azyl zajištění policií / pohraniční stráží v **LITVĚ** nelze bez soudního příkazu zajistit na dobu delší než 48 hodin. Policie / pohraniční stráž je povinna požádat místní soud o prodloužení doby zajištění nad 48 hodin nebo o uložení alternativy k detenci. Místní soud může dobu zajištění prodloužit, osobu propustit nebo uložit alternativu. Odvolání k litevskému Nejvyššímu správnímu soudu může podat buď žadatel o azyl, nebo stát. Během následných přezkumů rozhodnutí o správním zajištění mají žadatelé o azyl nárok na právní pomoc.

Ve **SPOJENÉM KRÁLOVSTVÍ** jsou povinné správní přezkumy k dispozici všem zajištěným cizincům. Ministerstvo vnitra přezkouvá všechna počáteční rozhodnutí o správním zajištění prostřednictvím detenčního strážce (nezávislý úředník, který přezkouvá rozhodnutí o správním zajištění) a přezkouvá legalitu probíhajícího zajištění počínaje prvními 24 hodinami, poté po 7 dnech, 14 dnech, 28 dnech a poté každý měsíc. Vzhledem k narůstající závažnosti dlouhodobého zajištění jsou tyto přezkumy postupně prováděny stále seniornějšími úředníky. Ministerstvo vnitra rovněž přezkouvá pokračující zajištění prostřednictvím panelů pro posouzení vývoje případu (které se konají každé tři měsíce, přičemž první panelová diskuse se koná v den, kdy zajištění trvá tři měsíce).

Právní předpisy rovněž vyžadují automatické postoupení k posouzení možnosti uplatnění finanční záruky. Ministr vnitra je povinen předložit soudním orgánům věc čtyři měsíce po začátku zajištění osoby a poté každé čtyři měsíce.

Možnost soudního přezkumu správních rozhodnutí o zajištění zůstává k dispozici po celou dobu, i když není automatická a podléhá omezením.

V **RAKOUSKU** Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Spolkový úřad pro záležitosti cizinců a azyl) přezkouvá přiměřenost zajištění z moci úřední každé čtyři týdny a může rozhodnout o uplatnění alternativy k detenci. Po čtyřech měsících je za přezkum odpovědný Spolkový správní soud, který kontroluje zákonnost zajištění z moci úřední. V průběhu řízení je možné podat žádost o soudní přezkum.

Maximální lhůty zajištění a automatické propuštění

Maximální lhůty zajištění stanovené vnitrostátními právními předpisy chrání před svévolným a časově neomezeným zajištěním. Po uplynutí maximální doby musí být osoby automaticky propuštěny. Maximální dobu zajištění nelze obcházet tím, že se nařídí propuštění, aby se krátce poté znovu zajišťovalo ze stejných důvodů.

Právo vznést námitku proti alternativám k detenci

Vzhledem k tomu, že alternativy k detenci zahrnují větší či menší omezení svobody pohybu, musí rovněž podléhat pravidelnému soudnímu nebo jinému nezávislému přezkumu, aby se v průběhu času minimalizovala uložená omezení tak, aby nepřesahovala nezbytnou míru.

Legální pobyt a osobní doklady

Dokumentace zůstává jednou z klíčových záruk proti svévolnému nebo opětovnému zajištění. U osob, které musí odevzdat svůj cestovní pas nebo jiný cestovní doklad jako podmínku pobytu, je vyžadováno vydání náhradních dokumentů.

Článek 27 Úmluvy o uprchlících z roku 1951 vyžaduje, aby smluvní státy vystavily osobní doklad všem žadatelům o azyl a uprchlíkům, kteří se nacházejí na jejich území a nemají platné cestovní doklady.

V **KOSTARICE** je všem žadatelům o azyl během posuzování jejich žádosti přiznán prozatímní pobytový status a oddělení pro uprchlíky v rámci migračního úřadu vydává dočasný doklad totožnosti. Pokud azylové řízení trvá déle než tři měsíce, má žadatel o azyl nárok na vydání nového dočasného dokladu totožnosti, v němž je mimo jiné uvedeno, že jeho držitel má právo pracovat.

Pokyn generálního prokurátora **MALAJSIE** z roku 2005 přispívá vedoucím oddělení státního zastupitelství k omezování zajišťování žadatelů o azyl prostřednictvím ověřování totožnosti a statusu. V okamžiku zadržení z imigračních důvodů mohou policisté a imigrační úředníci v první linii potvrdit totožnost a status zadržené osoby prostřednictvím databáze a telefonického centra (které zahrnuje i non-stop linku), které oboje spravuje UNHCR. Pokud je osoba registrována u UNHCR, je propuštěna. Na provedení tohoto ověření mají úřady čtrnáct (14) dnů. Pokud zatčená osoba nemůže předložit svůj doklad UNHCR, může zatýkajícímu policistovi sdělit své identifikační číslo UNHCR a základní osobní údaje zahrnující datum a místo narození či jména rodičů.

Přístup k právnímu zastoupení a právní pomoci

Právní zastoupení a bezplatná právní pomoc, v případě její dostupnosti i pro občany v obdobné situaci, pomáhá zajištěným osobám pochopit a uplatňovat svá práva a snižovat počet případů svévolného zajištění.

Směrnice **EVROPSKÉ UNIE** 2013/33/EU o přijímacích podmínkách stanoví nezávislou a bezplatnou právní pomoc a zastoupení v případech odvolání nebo přezkumu zajištění, pokud si žadatelé o azyl nemohou dovolit náklady s tím spojené nebo pokud je taková pomoc nezbytná pro zajištění účinného přístupu ke spravedlnosti. Způsoby přístupu k právní pomoci musí být stanoveny ve vnitrostátním právu.

V **JAPONSKU** byl na základě memoranda o porozumění podepsaného mezi imigračním úřadem, Japonským fórem pro uprchlíky (FRJ) a Japonskou federací advokátních komor (JFBA) vytvořen nový rámec pro zlepšení azylového systému, včetně otázky zajišťování žadatelů o azyl. Imigrační úřad předává vhodné případy FRJ. Tyto případy zahrnují osoby, kterým by případně mohlo být uděleno povolení k vylodění pro získání dočasného útočiště, dočasné propuštění nebo povolení k dočasnému pobytu. Po prověření případů FRJ určí ubytování a jmenuje klíčového pracovníka. FRJ poskytuje služby jako například psychologické poradenství a zajišťuje přístup ke vzdělání a lékařské péči; JFBA poskytuje žadatelům o azyl bezplatnou právní pomoc.

Case management

Case management je strategie podpory a vedení jednotlivců a jejich azylových či jiných žádostí v době, kdy se jedná o jejich statusu, se zaměřením na informované rozhodování, včasné a spravedlivé posouzení případu a lepší vyrovnávání se se situací a psychickou pohodu na straně jednotlivce.

HLAVNÍ TIPY:

- Klíčoví pracovníci by měli být jmenováni v rané fázi azylového nebo imigračního řízení a měli by pokračovat až do udělení pobytového statusu či deportace.
- Aktivní sdílení informací je nezbytné.
- Klíčoví pracovníci mohou být sociálními pracovníky, ale v určitých podmínkách se mohou dostat do střetu zájmu.
- Etické kodexy, metodické postupy a další předpisy nastavující standard chování zaměstnanců chrání před zneužitím pravomoci.

Ve **ŠVÉDSKU** jsou žadatelům o azyl po registraci přiděleni dva pracovníci. Za azylové řízení je zodpovědný pracovník, který vede pohovory s žadatelem, aby prošetřil jeho žádost o azyl a připravil rozhodnutí, které přijme výkonný úředník Švédské migrační agentury. Druhý pracovník pomáhá žadateli při řešení otázek každodenního života (denní dávky, zvláštní dávky, škola, bydlení atd.), v případě potřeby ho odkazuje na lékařskou péči, poradenství nebo jiné služby. Nachází se na tzv. přijímacím oddělení v blízkosti bydliště žadatele a jeho úkolem je rovněž informovat žadatele o rozhodnutích Švédské migrační agentury nebo migračních soudů. Tento druhý pracovník rovněž poskytuje „motivační poradenství“, aby žadatele o azyl připravil na všechny možné varianty, a posuzuje riziko útěku pro případ negativního rozhodnutí o azylu. V rámci návratového procesu organizuje formalizované schůzky k projednání návratu.

Tento systém case managementu založeném na dvou klíčových pracovnících je považován za faktor, který pozitivně ovlivnil dobrovolnost odchodu ze Švédska. V roce 2012 například 65 % státních příslušníků třetích zemí (tj. 12 988 osob), jimž bylo uloženo opustit Švédsko, tak učinilo bez donucovacích opatření.

Ve **SPOJENÉM KRÁLOVSTVÍ** Ministerstvo vnitra přímo financuje nevládní organizaci Action Foundation, která provozuje pilotní alternativu k detenci nazvanou „Action Access“. Účelem pilotního projektu je ověřit, zda podpora case managementu v komunitě vede k lepším výsledkům pro migranty a žadatele o azyl ve srovnání se zajištěním. Ministerstvo vnitra doufá, že díky programu Action Access se podaří dosáhnout efektivnějšího řešení případů, ať už jde o integraci ve Spojeném království, nebo o návrat do země původu či obvyklého pobytu. Pilotní projekt má trvat do konce roku 2020.

„Action Access“ poskytuje účastníkům, kteří se dobrovolně zapojí do pilotního projektu, podporu ve společnosti, zatímco řeší svůj pobytový status. Jejím záměrem je poskytovat humánní a nákladově efektivní řešení případů. Action Access využívá zásady komunitní ATD tím, že: umisťuje jednotlivce do místně spravovaného ubytování, pomáhá jim udržovat kontakt s Ministerstvem vnitra (migrační úřad), poskytuje přístup k právním, zdravotním a dalším základním službám a zajišťuje vytvoření dostatečné důvěry, aby bylo dosaženo výsledků, které uspokojí všechny zúčastněné strany. Mezi zamýšlené výsledky pro účastníky pilotního projektu, o něž Action Access usiluje, patří: dosažení osobní stability (dosažení základní stabilní pozice, z níž je možné činit obtížná, život měnící rozhodnutí); zajištění poskytování spolehlivých informací (zajištění přístupu k přesným, komplexním, osobně relevantním informacím o cizineckém a azylovém právu Spojeného království); posílení přístupu ke komunitní podpoře (zajištění přístupu k důsledné pastorační podpoře a podpoře bezprostředního okolí); zlepšení spolupráce s orgány Spojeného království (příležitost navázat kontakt s migračními službami a zajistit schopnost navázat kontakt a zapojit se na správné úrovni); a posílená schopnost individuálního plánování do budoucna (schopnost plánovat budoucnost a najít pozitivní cesty dále v souladu s jejich původním migračním cílem). Action Access je prvním ze čtyř plánovaných pilotních projektů ATD, které v rámci série „Community Engagement Pilot“ (CEP) připravuje a řídí Ministerstvo vnitra s podporou UNHCR a ve spolupráci s organizacemi občanské společnosti ve Spojeném království. Zbývající tři pilotní projekty jsou ve fázi vývoje.

V **BELGII** je v rámci „otevřených rodinných jednotek“ pro rodiny s dětmi poskytován case management formou „kouče“. Přidělený „kouč“ je z migračního úřadu, který je denně na místě, aby pomohl vyřešit jejich azylový nebo migrační status. Koučové také zvažují všechny právní možnosti, jak zůstat v Belgii, pomáhají s přípravou na návrat a usnadňují přístup k právnímu poradenství. Kouč rovněž zajišťuje schůzky (lékař, škola, bezplatný právník atd.) a rodinám poskytuje nebo zprostředkovává logistickou, administrativní a zdravotní podporu.

2. Otevřené přijímací řízení a alternativy k detenci

Alternativy k detenci nejsou vždy a pouze svou podstatou rezidenční, jak je definováno v Doporučeních UNHCR k zajišťování cizinců. Alternativy představují jakýkoli předpis, politiku nebo praxi, které umožňují žadatelům o azyl pobyt v komunitě při dodržení určitých podmínek nebo omezení jejich svobody pohybu. To znamená, že zatímco některé alternativy zahrnují ubytovací komponent, jako je umístění v přijímacích střediscích nebo určeném místě pobytu, jiné nikoli, jako například ohlašovací povinnost nebo odevzdání dokladů. Ve všech případech je dobrou praxí poskytování doplňkové podpory v rámci case managementu.

Život v komunitě s pracovními a/nebo sociálními právy

Jakmile žadatel o azyl v **CHILE** podá žádost o azyl, je mu vydáno povolení k dočasnému pobytu, které platí osm měsíců, lze prodloužit a které ho opravňuje pracovat. Na základě dohody podepsané mezi Odborem sociálních činností Ministerstva vnitra a veřejné bezpečnosti a Fundación de Ayuda Social de las Iglesias Cristianas, partnerské organizace UNHCR, je organizován komplexní systém sociální pomoci, který má za cíl usnadnit integraci žadatelů o azyl a uprchlíků do místních sociálních a ekonomických struktur.

Program zahrnuje: pomoc žadatelům o azyl a doprovázejícím rodinným příslušníkům, integrační program pro uprchlíky a služby pro zranitelné osoby i případy se specifickými potřebami ochrany. Program pomoci je zaměřen zejména na pokrytí základních potřeb po dobu trvání azylového řízení, zejména na stravu, bydlení (včetně nábytku), osobní doklady a dopravu. Během prvních tří měsíců pobytu v Chile má žadatel nárok na plnou podporu. Poskytovaná částka se po třech měsících sníží na 75 % a po šesti měsících na 50 %. Podpora obvykle končí po dvanácti měsících, ale prováděcí agentura může požádat Odbor sociálních činností o prodloužení podpory z důvodu zvláštních okolností.

HLAVNÍ TIPY:

- Preferovaným přístupem je umožnit samostatný život v soukromém ubytování.
- Podpora ze strany klíčových pracovníků má pamatovat na důstojnost žadatelů o azyl, umožnit jim žít „normální život“ a minimalizovat nedodržování pobyťových podmínek.
- Při nepřiznání pracovních práv je vyžadována odpovídající úroveň sociální podpory.
- Právo na práci přiznané hostitelským státem podporuje nezávislost a zvyšuje schopnost jednotlivce se samostatně žít a zvládat se konstruktivně zapojit do azylového a/nebo migračního procesu.
- Více možností ubytování pomáhá řešit konkrétní situaci jednotlivců a jejich rodin.

Sít' otevřených možností ubytování

NOVÝ ZÉLAND a evropské země jako např. **DÁNSKO, FINSKO, IRSKO, PORTUGALSKO, ŠPANĚLSKO** a **ŠVÉDSKO** vytvořily pevnou síť otevřených ubytovacích středisek, což může být shluk bytů nebo účelově vybudované středisko, často nazývané přijímací středisko, které umožňuje poskytovat řadu služeb na místě a kam mohou lidé volně přicházet a odcházet, často však za pravidelného setkávání se svým klíčovým pracovníkem. Někdy se jedná o společné bydlení, například ve stylu ubytoven s jídelnami. Jinde se jedná o samostatné bydlení podobné samostatným bytům s kuchyní.

Od roku 2006 pobočka nevládní organizace Mezinárodní sociální služba **HONG KONG** (ISSHK) provozuje v Hongkongu, zvláštní administrativní oblasti Číny, vládou financovaný program na pomoc uprchlíkům a žadatelům o azyl z titulu mučení (tzv. „*non-refoulement* žadatelé“), aby během vyřizování jejich žádostí žili samostatně ve společnosti.

ISSHK pomáhá *non-refoulement* žadatelům najít vhodné soukromé ubytování, přičemž příjemci si mohou vybrat místo pobytu v rámci povoleného měsíčního nájemného. ISSHK hradí měsíční platby nájemného a v určitých intervalech provádí kontroly životní úrovně. K dispozici jsou různé typy ubytování včetně ubytoven pod dohledem ISSHK, domova pro seniory, nouzových penzionů, nájemních bytů, státních zařízení a soukromých bytů. ISSHK s podpořenými osobami podepisuje smlouvu o právech a povinnostech. ISSHK také poskytuje potraviny, oblečení, hygienické potřeby, lékařskou pomoc a vzdělání pro děti, a to na základě pečlivého posouzení situace a historie jednotlivce. Veškerá podpora je poskytována v naturáliích.

Hongkongský imigrační úřad (HKID) vydává osobní doklad s fotografií, který lze každý měsíc obnovit a který potvrzuje, že daná osoba má žádost v procesu a má v Hongkongu povolen pobyt. Všichni *non-refoulement* žadatelé jsou povinni se jednou měsíčně nebo podle plánu osobně dostavit do HKID. Nedostavení se rovná útěku a vede k následnému vyšetřování a případnému zatčení.

Hlášení

Ve **ŠVÉDSKU** může dohled nad osobami, které mohou být zajištěny, vykonávat Švédská migrační agentura nebo švédská policie. Na základě příkazu k dohledu je osoba povinna se v určitých lhůtách hlásit policejnímu orgánu nebo Švédské migrační agentuře. Aby to bylo pro osobu, na kterou se vztahuje příkaz k dohledu, co nejpohodlnější, může být ohlášení prováděno na policejní stanici/úřadu Švédské migrační agentury, který se nachází nejbližší místu jejího bydliště. Po osobě může být rovněž požadováno odevzdání cestovního pasu nebo jiného dokladu totožnosti. Proti rozhodnutí o dohledu nebo správním zajištění se lze kdykoli odvolat.

HLAVNÍ TIPY:

- Četnost ohlašování nesmí být vyšší než je vyžadována a časem se snižuje.
- Způsoby podávání hlášení, které je třeba přizpůsobit specifickým potřebám (např. telefonický reporting).
- Podmínky podávání hlášení se pravidelně přezkoumávají.
- Místa pro podávání hlášení musí být vhodná a dostupná, aby se předešlo nedodržování předpisů.
- Nahlášení různým orgánům - např. sociálním pracovníkům - může zabránit opětovnému traumatizování (např. místo na policii).
- Důvody nedodržení je třeba řádně posoudit a v případě, že existují dobré důvody pro případné zpoždění, je třeba prokázat určitou flexibilitu.

V rámci implementace Národního rámce pro zajišťování přistěhovalců (NIDF) vláda **KANADY** v červnu 2018 zahájila rozšířený program alternativ k detenci (ATD), jehož cílem je omezit využívání detence v rámci vymáhání imigračních zákonů, zastavit zajišťování dětí a oddělování rodičů a dětí „pouze za mimořádně výjimečných okolností“ a zajistit jednotnější postupy v celé zemi a více variant ATD. Rozšířený program ATD představuje soubor podmínek, kdy lze propustit osobu, které přesahují rámec dříve vymezených podmínek pro celou zemi, které zahrnovaly především uložení kauce nebo záruky a ohlašovací podmínky.

Program doplňuje tato stávající podmíněčná propuštění tím, že rozšiřuje a zavádí následující:

- **Komunitní case management a dohled:** Komunitní programy ATD, které umožňují jednotlivcům pobývat v komunitě s podporou rodiny/příbuzných nebo s podporou poskytovatele služeb třetí strany, který se specializuje na komunitní služby, včetně požadavků ohlašovací povinnosti.

Programy elektronického dohledu, které zahrnují:

- **Hlasový reporting (VR)** je biometrická technologie hlasových otisků, která umožní jednotlivcům hlásit se CBSA prostřednictvím mobilního telefonu nebo pevné linky v dohodnutých intervalech.
- **Elektronický monitoring (EM)** používání elektronických značkovacích vhodných pro osoby, které v případě propuštění představují zvýšenou míru rizika.

Více informací naleznete na stránkách: <https://bit.ly/2Ba2xEB>, <https://bit.ly/3eJYFIG>

Telefonické hlášení

Ohlašovací povinnost uloženou žadatelům o azyl ve **SPOJENÝCH STÁTECH AMERICKÝCH** lze splnit prostřednictvím telefonického hlášení. Technologii vlastní a pro vládu USA spravuje soukromý dodavatel. Osoby se mohou telefonicky „přihlásit“ u amerických imigračních úřadů prostřednictvím biometrického softwaru dodavatele pro rozpoznávání hlasu. Četnost hlášení je založena na posouzení rizika a může být zvýšena nebo snížena v závislosti na fázi případu. Pokud se dotyčná osoba v příslušných intervalech nepřihlásí, může dojít k eskalaci hlášení nebo k jejímu opětovnému zajištění.

Kauce a komunitní dohled financované státem

Na základě smlouvy s Agenturou **KANADY** pro pohraniční služby (CANADIAN Border Services Agency) funguje neziskový subjekt Toronto Bail Program (TBP), který podporuje zajištěné migranty, včetně žadatelů o azyl a osob čekajících na vyhoštění, kteří mají být propuštěni ze zajištění na kauci. TBP funguje jako „ručitel“ pro ty, kteří nemají rodinu nebo jiné způsobilé ručitele, kteří by mohli zaplatit kauci, a tím odstraňuje finanční diskriminaci, která je vlastní jiným systémům kaucí. V rámci TBP se neplatí, žadatelé o azyl jsou propuštěni na základě záruky TBP. TBP provádí pohovory, aby posoudil vhodnost kandidátů pro svůj dohled.

Žadatelé o azyl dobrovolně souhlasí se spoluprací s TBP a se všemi imigračními řízeními, včetně veškerých podmínek pro podávání hlášení stanovené TBP, jakož i s odjezdem z Kanady v případě konečného zamítavého rozhodnutí ohledně jejich žádosti o azyl nebo jiného pobytového oprávnění. Podle smlouvy podepsané mezi žadatelem o azyl a TBP se žadatel zavazuje dostavit se na všechny schůzky, oznámit TBP změnu adresy a účastnit se smysluplných činností během pobytu v Kanadě (např. vzdělávání, odborné přípravy, práce). Povinnost pravidelného hlášení se obecně snižuje s tím, jak se mezi TBP a žadatelem o azyl vytváří důvěra. TBP může organizovat neohlášené návštěvy v místě bydliště žadatele o azyl. Nesplnění ohlašovací povinnosti může vést k tomu, že TPB bude informovat provinční úřady a v takovém případě bude na danou osobu vydán zatykač napříč celou Kanadou. TBP výslovně uvádí, že neohlášení může mít za následek návrat do detence.

Ve finančním roce 2012-2013 splnilo program v plném rozsahu 95,1% z celkového počtu 415 osob pod dohledem. Součást úspěchu programu TBP souvisí s poskytováním case managementu, včetně komplexní vstupní orientace. Pracovníci TBP poskytují jednotlivcům informace o tom, jak získat přístup k právním, psychosociálním a zdravotnickým službám v Ontariu.

Kauce s možností poskytnutí záruky

Ve **SPOJENÉM KRÁLOVSTVÍ** je možné požádat o propuštění na kauci během prvních 8 dnů zajištění, a to podáním žádosti imigračnímu úředníkovi, který má hodnost na úrovni vrchního imigračního úředníka (CIO). Po uplynutí 8 dnů mohou požádat imigračního soudce o propuštění na kauci. Existují však určité výjimky.

Pokyny soudcům vedoucím imigrační a azylová řízení ukládají, aby zvážili: (a) důvod nebo důvody, proč byla osoba zajištěna; (b) dosavadní délku zajištění a jeho pravděpodobnou budoucí délku; (c) dostupné alternativy k detenci, včetně jakýchkoliv okolností, které jsou pro danou osobu relevantní a které činí konkrétní alternativy vhodnými nebo nevhodnými; (d) dopad zajištění na osobu a její rodinu; a (e) pravděpodobnost, že osoba splní podmínky kauce. Zajištění žadatelé o azyl mohou být vyzváni ke složení záruky, nebo uvedení osoby, která souhlasí s tím, že bude odpovědná za dodržování podmínek kauce. Tento požadavek není automatický: podle pokynů pro výběr kauce by se mělo přihlídnout ke skutečnosti, že osoby, které nedávno přicestovaly do země, nemusí mít nikoho, u koho by mohly očekávat, že se za ně zaručí. Neexistují-li rozumné důvody se domnívat, že žadatel uprchne, není záruka nutná.

V pokynech pro uložení kauce a jejich přílohách jsou dále popsány podmínky, za nichž kauci lze uložit. Tyto jasně ukazují, že přísnost podmínek by se měla lišit podle okolností žadatele a úrovně požadovaného monitorování. Je zde také uvedeno, jak stanovit vyšší případné finanční záruky.

HLAVNÍ TIPY:

- Řízení o kauci by mělo být pokud možno automatické.
- Pro mnoho žadatelů o azyl je složení kauce téměř nedostupné vzhledem k jejich svízelné finanční situaci, proto je třeba usilovat o minimalizaci finančního znevýhodnění.
- Ručitelé nebo záruky mohou být dostupnější žadatelům o azyl než samotné složení financí.
- Ručitelé nebo záruky musí projít řádným prověřením, je třeba zabránit zneužívání žadatelů o azyl či jiných cizinců.
- Obecné informace o kauci, advokátech a právní pomoci musí být dostupné ve více jazycích a v různých formách (např. videa nebo letáky v detenčních zařízeních) atd.

Poskytnutí ručitele nebo záruky

Cizinecký zákon **LITVY** stanoví možnost propuštění cizinců, kteří jsou svěřeni do péče litevského občana nebo příbuzného legálně pobývajícího v Litvě. Tento ručitel se zavazuje, že se o cizince na území postará a bude ho podporovat. Toto ustanovení se nikdy nevztahovalo na žadatele o azyl, bylo však uplatněno v některých případech jiných cizinců. Cizinci byli propuštěni například do péče charity nebo církve.

Přesměrování pobytu na konkrétní adresu nebo do správního celku do vydání rozhodnutí o statusu

Systém rozdělování žadatelů o azyl funguje v **NĚMECKU**, kde je kvóta vypočítána na roční bázi pro jednotlivé spolkové země s ohledem na jejich daňové příjmy a počet obyvatel („Koenigsteinerova kvóta“). Žadatelé o azyl jsou přidělováni do přijímacího střediska pomocí celostátního distribučního systému nazvaného „EASY“.

Individuální určení místa pobytu vychází z dostupných přijímacích kapacit v jednom z 22 přijímacích středisek, ze země původu žadatele o azyl nebo z přítomnosti hlavních rodinných příslušníků v jedné z jednotlivých německých zemí (manželé, děti nebo – v případě dětí žadatelů o azyl – jejich rodiče). V případech, kdy se v Německu nacházejí další příbuzní, mohou žadatelé o azyl požádat o přerozdělení do jiné spolkové země.

S výjimkou takzvaných „městských spolkových zemí“ (tj. Berlína, Hamburku a Brém, kde jsou osoby zpravidla přímo přidělovány do hromadných ubytovacích středisek nebo soukromých bytů) pobývají žadatelé o azyl v Německu obvykle minimálně 6 týdnů v počátečním přijímacím středisku, kde je jim poskytováno základní zaopatření ve formě nepeněžní pomoci. Povinné ubytování v těchto střediscích je ukončeno, pokud je žadateli o azyl přiznáno postavení uprchlíka nebo dočasná ochrana, pokud je mu povolen pobyt v Německu z důvodu sňatku, pokud obdržel pravomocné rozhodnutí o vyhoštění, které v dohledné době nemůže být vykonáno, nebo nejpozději tři měsíce po podání žádosti o azyl. Poté jsou všichni žadatelé o azyl obvykle přemístěni do otevřených hromadných ubytovacích středisek provozovaných soukromými společnostmi nebo charitativními organizacemi, organizacemi na základě smlouvy s obcí nebo se přestěhují do soukromého ubytování.

HLAVNÍ TIPY:

- Jakýkoli systém rozdělování musí zohlednit osobní situaci žadatele a jeho rodiny, například rodinné vazby nebo vazby v diaspoře, případnou zvláštní podporu nebo potřebné služby, nejlepší zájem dítěte atd.
- Při přemístění jednoho nebo více rodinných příslušníků do jiného místa v zemi může být nutné uplatnit (finanční) kompenzační mechanismy mezi dotčenými územními celky (země, regiony atd.).
- Řízený pobyt by neměl zasahovat do širších práv svobody pohybu, je nutná určitá flexibilita.
- Určený pobyt by neměl pokračovat po určení statusu.

Alternativy k detenci v návratovém kontextu

V NIZOZEMÍ je v rámci vládní návratové politiky k dispozici řada různých alternativ k detenci. Při posuzování potřeby alternativy k detenci zvažují repatriační a výjezdová služba (DT&V) a policie následující faktory: vyhlídky na návrat, ochotu cizince aktivně pracovat na návratu, riziko útěku a riziko, že se cizinec bude skrývat a veškeré nové skutečnosti nebo vývoj osobní situace cizince. DT&V spolupracuje s místními nevládními organizacemi, pokud je cizinec ochoten pracovat na návratu s nevládní organizací namísto DT&V. DT&V každoročně přijímá žádosti o granty podporující místní iniciativy týkající se návratu, jako je case management nebo jiná věcná či finanční pomoc po návratu.

HLAVNÍ TIPY:

- Nevládní organizace mohou podporovat zamítnuté žadatele o azyl a cizince v neregulérní situaci při snaze o důstojný a dobrovolný návrat v rámci alternativy k detenci.
- Pomoc při dobrovolném návratu a reintegraci v zemi původu může být peněžní nebo věcná.
- Zranitelné osoby nebo osoby se zvláštními potřebami mohou potřebovat další podporu.

Mohou být použita různá monitorovací opatření různé intenzity, někdy kombinovaně. Tato opatření mohou zahrnovat například povinnost pravidelně se hlásit v kombinaci s pomocí DT&V při přípravě na návrat, složení kauce vyměřené s ohledem na individuální finanční situaci, uložení dokumentace na policii nebo nařízený pobyt.

V návratové politice je věnována pozornost zranitelným skupinám osob, jako jsou rodiny, děti bez doprovodu nebo odloučené děti, starší osoby nebo osoby s tělesným postižením či zdravotními nebo psychickými problémy. Těhotné ženy mají například nárok na odklad návratu od šesti týdnů před termínem porodu do šesti týdnů po porodu a v tomto období je jim poskytnut legální pobyt, přístřeší a péče.

[illegible]

Možnosti vlád v oblasti přijímání a péče o děti a rodiny naleznete ve Vhodných variantách 1, UNHCR 2019, k dispozici na adrese: <http://refworld.org/docid/5523e8d94.html>

Normy uvedené v těchto vhodných variantách jsou převzaty od UNHCR.

Tyto vhodné varianty 2 jsou k dispozici na adrese: <http://refworld.org/docid/5523e9024.html>